

Collegewerkprogramma 2018-2022

Uitwerking coalitieakkoord | VVD, PrO, CDA

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1. Financiën	4
2. Communicatie en burgerparticipatie	6
3. Regionale samenwerking	8
4. Duurzaamheid en afvalbeleid	10
5. Groen en buitenruimte	13
6. Jeugdzorg en maatschappelijke participatie	15
7. Ouderen, mantelzorg en eenzaamheid	17
8. Vrijwilligers en sport	19
9. Schuldhulpverlening	21
10. Onderwijshuisvesting	22
11. Economie	23
12. Verkeer en mobiliteit	25
13. Bouwen en wonen	27
14. Cultuur, erfgoed en monumenten	29
15. Veiligheid en privacy	30

Inleiding

Voor u ligt het collegewerkprogramma voor de coalitieperiode 2018-2022. In juni 2018 is het Coalitieakkoord *Groen, Sterk en Betrokken* vastgesteld. Het collegewerkprogramma laat zien op welke manier wij uitvoering geven aan de uitgangspunten en afspraken die in het coalitieakkoord benoemd zijn. We zijn helder over wat we willen bereiken en welke acties we daarvoor inzetten.

Er zijn een aantal belangrijke opgaven waar we de komende jaren voor staan op financieel, sociaal en ruimtelijk vlak. Deze hebben onder andere betrekking op regionale samenwerking, VANG, jeugdhulp, het integraal huisvestingsplan, de schuldpositie, participatie/communicatie en duurzaamheid. In de begroting worden jaarlijks de belangrijkste beleidsmatige ontwikkelingen benoemd die van invloed zijn op de gemeente.

De hoofdstukken uit het coalitieakkoord gelden als uitgangspunt voor het collegewerkprogramma. Per hoofdstuk (thema) is benoemd wat er in het coalitieakkoord opgenomen is, waarbij per uitgangspunt/afpraak is aangegeven welke activiteiten hiervoor uitgevoerd zullen worden en op welke termijn dit zal gebeuren.

Wij willen de opgaven waar Oegstgeest voor staat gezamenlijk krachtig aanpakken. Wij vertrouwen er op dat dit collegewerkprogramma een goede basis biedt om de doelstellingen zoals opgenomen in het coalitieakkoord in concrete daden om te zetten.

Het college van burgemeester en wethouders van Oegstgeest,

de secretaris,
H.A. Leegstra

de burgemeester,
E.R. Jaensch

Oegstgeest, september 2018

Collegewerkprogramma en begroting

Het collegewerkprogramma bieden wij samen met de Programmabegroting 2019-2022 aan. Hierin geven wij aan hoe wij de ambities, afspraken en uitgangspunten van het coalitieakkoord gaan uitwerken en op welke termijn we dat doen.

In de voorgaande coalitieperiode was een overzicht van de stand van zaken rond de uitvoering van de coalitie-agenda opgenomen in de P&C-documenten. Nu bieden wij het collegewerkprogramma als apart document aan. Wij zullen u tweemaal informeren over de voortgang van dit programma: bij de jaarrekening van 2019 (in de zomer van 2020) en tegen het einde van de collegeperiode (eind 2021).

De jaarlijkse begroting is een concrete uitwerking en financiële vertaling van ambities uit het collegewerkprogramma naast andere, reguliere, activiteiten. De begroting is leidend voor wat we doen inclusief prestaties, en zorgt ervoor dat alles wat we doen in beeld is en blijft.

Financiën

Oegstgeest heeft de afgelopen jaren de gemeenteschuld aanzienlijk verminderd. Ook in de komende jaren is het belangrijk om te blijven werken aan een gestage daling van de gemeenteschuld. Zo is er ook in de toekomst, zelfs wanneer de rente stijgt, in de gemeentelijke begroting ruimte voor zorg,

onderwijs, sport, duurzaamheid, groen en andere voorzieningen. Tegelijkertijd moeten wij met oplossingen komen om het wegvallen van inkomsten uit de precario-belasting op te vangen en om extra uitgaven en investeringen te dekken, volgend uit landelijke ontwikkelingen en lokale en regionale ambities.

	UITGANGSPUNTEN EN AFSPRAKEN	UITVOERING
1.1	Oegstgeest werkt verder aan het verlagen van de gemeenteschuld en streeft naar een schuldniveau tussen de 40 en 45 miljoen euro in 2025.	We nemen een post aflossing schuld op in de begroting, en zijn terughoudend in investeringen en nieuwe lasten.
1.2	Eventuele overschotten op de jaarrekening worden in de regel gebruikt voor het verder aflossen van de schuld. Eventuele overschrijdingen worden in principe gecompenseerd met bezuinigingen binnen het betreffende programma en als dit niet mogelijk is, elders in de begroting. Wanneer er geen financiële ruimte te vinden is, worden niet-noodzakelijke investeringen uitgesteld. Belastingverhogingen worden zoveel mogelijk vermeden.	Wij hanteren deze regels bij alle besluitvorming en voorbereiding daarop door organisatie en college. Ook toetsen management en concerncontroller hierop voorafgaand aan besluitvorming.
1.3	Oegstgeest schaft, volgend op landelijke wetgeving, per 2022 noodgedwongen de precarioheffing op kabels en leidingen af. Hierdoor valt jaarlijks € 1.700.000 aan gemeentelijke inkomsten weg. Die inkomsten heeft de gemeente ook na 2022 nodig om de voorzieningen in het dorp in stand te houden.	De precario-belasting vervalt met ingang van 2022. Vanaf 2022 zal deze belastingopbrengst daarom niet meer zijn opgenomen in de belastingverordeningen. In de Perspectiefnota is deze opbrengst vanaf 2022 af geraamd. Wij hebben dit in de begroting 2019-2022 zo verwerkt.
1.4	We vangen het verlies aan precario-inkomsten op zonder (gemiddeld genomen) een lastenverhoging voor Oegstgeester inwoners te veroorzaken. Daarom en gezien de beperkte fiscale mogelijkheden van gemeenten, compenseren we het wegvallen van de precarioheffing door de OZB-inkomsten met hetzelfde bedrag te verhogen dat Oegstgeester inwoners besparen op de wegvallende precarioheffing (€ 1.000.000).	We ramen in de begroting 2019 in jaarschijf 2022 € 1.000.000 aan extra OZB-opbrengst. We regelen dit juridisch in de belastingverordeningen 2022, die in 2021 worden opgesteld.

	UITGANGSPUNTEN EN AFSPRAKEN	UITVOERING
1.5	<p>Per 2020 verhogen we de OZB-opbrengst met € 100.000 per jaar. Hier tegenover staat dat vanaf 2020 naar verwachting de lasten voor inwoners met in totaal minimaal € 140.000 gaan dalen vanwege een dalende rioolheffing. Deze daling ontstaat doordat we overgaan op het risicogestuurd in plaats van het ouderdom-gestuurd vervangen van de riolering, in lijn met de uitkomsten van het onderzoek dat Rekenkamercommissie hiernaar heeft verricht.</p>	<p>We ramen in de begroting 2019 in jaarschijven vanaf 2020 €100.000 aan extra OZB-opbrengst. We regelen dit juridisch in de belastingverordeningen 2022, die in 2021 worden opgesteld.</p> <p>In de begroting 2019 nemen we voor de jaarschijven vanaf 2020 een stelpost voor €140.000 lagere rioolheffing op en nemen we (voorlopig) een stelpost op voor €140.000 lagere kosten voor riolering. De lagere rioolheffing verwerken we eind 2019 in de belastingverordening 2020. In de tussentijd gaat we aan de slag om de besparing van €140.000 per jaar door risicogestuurd te werken te realiseren.</p>
1.6	<p>De precarioreserve die de afgelopen periode is opgebouwd (€ 2.000.000) zetten we in om de (incidentele) tekorten in 2019 en 2020 af te dekken, die blijken uit de recente Perspectiefnota 2019-2022. Dit is mogelijk omdat we naar huidig inzicht vanaf 2022 een structureel dekkende begroting hebben, ondanks de wegvallende precarioheffing.</p>	<p>We verwerken dit direct in de begroting 2019 in de jaarschijven 2019 en 2020.</p>
1.7	<p>Ondanks het feit dat we het wegvallen van de precario kunnen opvangen, onderzoeken we de komende periode of het gebruik van Oegstgeester grond voor kabels en leidingen privaatrechtelijk in rekening kan worden gebracht aan Liander, Dunea en Tennet, in overleg met de VNG, de gemeenten in de Leidse Regio en Holland Rijnland.</p>	<p>We winnen informatie in bij de VNG, en leggen contact met de regiogemeenten en proberen gezamenlijk op te trekken. Vervolgens breiden we deze aanpak uit naar de regio Holland Rijnland. Tot slot plegen we overleg met de eigenaren kabels en leidingen.</p>
1.8	<p>Het college komt met een voorstel tot het verhogen van de bouwleges tot het niveau van kostendekkendheid.</p>	<p>We monitoren periodiek de ontwikkeling van het volume aan bouwleges, de kosten en de kostendekkendheid.</p> <p>We doen jaarlijks bij de begroting een voorstel voor aanpassing van de leges voor het jaar daarop. De ramingen worden opgenomen in de begroting.</p> <p>De aanpassing van legestarieven vindt plaats in de jaarlijks te wijzigen belastingverordening.</p>

Communicatie en burgerparticipatie

De gemeente Oegstgeest bestuurt en communiceert vanuit een open houding en is dienstbaar aan het dorp en zijn inwoners. Er is ruimte voor inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties om mee te doen. Betrokkenheid van inwoners bij besluitvorming is cruciaal. We willen dat mensen mee kunnen denken en praten over beslissingen die hen raken. Daarvoor is een houding van bestuurders, volksvertegenwoordigers en ambtenaren nodig die zich als volgt kenmerkt:

- een transparant bestuur dat helder communiceert over genomen besluiten;
- een consistent en betrouwbaar bestuur dat afspraken en toezeggingen nakomt;
- een responsief bestuur dat inspeelt op wat er leeft in het dorp en snel en adequaat reageert op vragen en verzoeken van inwoners.

	UITGANGSPUNTEN EN AFSPRAKEN	UITVOERING
2.1	Participatietrajecten moeten open, transparant en helder zijn, waarbij vooraf duidelijkheid wordt gegeven over procesgang en besluitvorming en achteraf oog is voor nazorg en verantwoording.	College en raad stellen in 2019 een beleidskader vast met daarin aandacht voor de diverse rollen en verantwoordelijkheden, verschillende vormen van participatie, verwachtingsmanagement, maatwerk, communicatie en evaluatie. Inclusief een beleidsvisie op burgerparticipatie en overheidsparticipatie (faciliteren van burgerinitiatieven).
2.2	De afgelopen jaren zijn voor een aantal belangrijke onderwerpen 'dorpsgesprekken' georganiseerd en hiermee goede ervaringen opgedaan. Wij willen met deze aanpak doorgaan, waarbij we als bestuur inwoners meer proactief opzoeken om de kring van betrokkenen te verbreden.	We organiseren minimaal twee dorpsgesprekken per jaar. Onderwerp en inhoud zijn nader te bepalen. We zetten ons in om breder uit te nodigen en ook doelgroepen als de jeugd te bereiken.
2.3	We willen het grote potentieel van de inwoners (een betrokken bevolking met veel vrijwilligers en actieve ondernemers) ten volle benutten. Hiervoor wordt een Loket Burgerinitiatieven ingericht.	We richten in 2019 een (digitale) loketfunctie in en een (lichte) coördinatiestructuur om kansrijke initiatieven te kunnen ondersteunen. We monitoren aanvragen van lokale initiatieven. Goede voorbeelden delen we breed om andere initiatiefnemers te informeren en te inspireren.
2.4	Betrokkenheid is belangrijk als basis voor bestuur en besluitvorming in de gemeente als geheel, maar ook op het niveau van de wijken. Wij willen dat wijken medezeggenschap krijgen over de inrichting van de wijk, als het gaat om zaken als groen, parkeerplaatsen en speelplekken. Hier horen ook (financiële) middelen bij. De gemeente ondersteunt projecten die de sociale samenhang in wijken bevorderen.	We werken eind 2019 nader uit hoe we wijkregie willen vormgeven. Mogelijk koppelen we dit aan het loket burgerinitiatieven.

	UITGANGSPUNTEN EN AFSPRAKEN	UITVOERING
2.5	<p>Om te zorgen dat de gemeente voor alle inwoners in gelijke mate bereikbaar kan blijven, moet, ondanks verdergaande digitalisering, de dienstverlening en communicatie van de gemeente ook op andere manieren toegankelijk blijven.</p>	<p>Naast dat we 24/7 bereikbaar zijn via het digitale kanaal zijn we ook goed bereikbaar via de telefoon en kan de inwoner op afspraak langskomen op het gemeentehuis. Wij monitoren onze beschikbaarheid en passen deze zo nodig aan. In de communicatie kiezen we steeds voor een goede mix tussen online communicatie (via website en sociale media) en offline communicatie (via persoonlijk contact, de krant, bijeenkomsten en folders). Een overzicht van communicatie-kanalen, -middelen en doelgroepen zal onderdeel uitmaken van het communicatie-beleidsplan.</p>

Regionale samenwerking

Oegstgeest: midden in de regio

Oegstgeest werkt samen met gemeenten in de regio om opgaven en taken beter en efficiënter aan te pakken. Hierdoor versterken wij de positie van Oegstgeester inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Democratische legitimiteit en transparantie zijn belangrijke ijkpunten in de samenwerking.

Oegstgeest en de Leidse Regio

Als het om regionale samenwerking gaat, dan kijken wij eerst naar samenwerking in de Leidse regio, die behalve uit Oegstgeest bestaat uit de gemeenten Voorschoten, Zoeterwoude, Leiderdorp en Leiden. De toekomst van Oegstgeest ligt in onze

visie in de Leidse regio, als zelfstandige gemeente. De kansen en knelpunten van de Leidse Regio zien wij als kansen en knelpunten voor Oegstgeester inwoners, ondernemers en organisaties. Bijvoorbeeld als het gaat om het aanpakken van mobiliteitsproblemen, het vormgeven van de energietransitie, het zorgen voor werkgelegenheid en het oplossen van woningtekorten.

Oegstgeest en overige regionale samenwerkingen

Oegstgeest wil een ambitieuze rol spelen in het nader vormgeven en versterken van samenwerking, zowel binnen als buiten de Leidse regio. De gemeente werkt in allerlei verbanden samen met andere gemeenten, en ook met de provincie en waterschappen.

	UITGANGSPUNTEN EN AFSPRAKEN	UITVOERING
3.1	Oegstgeest stelt het aanpakken van de gezamenlijke opgaven op de thema's economie, bereikbaarheid, duurzaamheid, gezonde en vitale leefomgeving, sociale samenhang, regionale voorzieningen en wonen en groen centraal bij het versterken van samenwerking met gemeenten in de Leidse Regio. De Toekomstvisie Leidse Regio 2027 en het 12-puntenplan 'Positie Oegstgeest in de samenwerking Leidse regio' vormen daarbij de inhoudelijke basis. In de uitwerking zal worden bepaald welke samenwerkingsvorm per thema het meest passend is om de gezamenlijke opgaven te adresseren. De aanpak van opgaven organiseren wij zo dicht mogelijk bij de inwoners.	Per thema bepalen we hoe we dit aan gaan pakken (al dan niet integraal). Op ambtelijk niveau wordt al veel samenwerking gezocht in de Leidse regio. Inzet, planning en activiteiten zijn afhankelijk van de bestuurlijke koers met betrekking tot de Toekomstvisie Leidse regio de komende periode.
3.2	Oegstgeest vindt het van belang de samenwerkingscultuur op het niveau van de gemeenteraden in de Leidse Regio te versterken en pleit voor structureel overleg waar ontmoeting en afstemming kunnen plaatsvinden.	De griffies kunnen de raden ondersteunen in onderlinge samenwerking, ontmoeting en afstemming. Hier zijn al stappen gezet (bijv. het woordvoerdersoverleg Jeugd en de raads-bijeenkomst Leidse regio voorjaar 2018). Het is van belang dat aangestuurd wordt op een permanente overlegstructuur. De organisatie kan met de griffies meedenken over mogelijke onderwerpen die zich hiervoor lenen.
3.3	Oegstgeest schaart zich achter de regionale afspraken op het gebied van woningbouw. Het blijft echter aan de gemeente om eigenstandig te beslissen over ontwikkelingen en de daarbij behorende ruimtelijke kaders.	Oegstgeest neemt de inhoud van de regionale woonvisie mee met de lokale woonvisie in 2020. De programmering van de bouwprojecten in Oegstgeest zijn gebaseerd op de lokale woonvisie.

	UITGANGSPUNTEN EN AFSPRAKEN	UITVOERING
3.4	Oegstgeest kiest ervoor om ook binnen grotere samenwerkingsverbanden zoveel mogelijk op te trekken met gemeenten uit de Leidse Regio. Een bundeling van krachten binnen grotere samenwerkingsverbanden draagt bij aan de slagkracht van onze gemeente en is goed voor de Leidse regio.	Op veel beleidsterreinen wordt op de schaal van de Leidse regio reeds afgestemd en samengewerkt, zowel ambtelijk als bestuurlijk. Dit kan de komende periode in de Leidse regio verder verdiept worden.
3.5	Oegstgeest wil samenwerkingsverbanden die elkaar overlappen zoveel mogelijk stroomlijnen om dubbelingen te voorkomen, waarbij we ook kijken naar wat lokaal kan. Het efficiënt en effectief aanpakken van de opgaven staat steeds centraal. Ook op het gebied van transparantie en de democratische legitimiteit van samenwerkingsverbanden streeft Oegstgeest naar een verbeterslag.	Voor het project Toekomstvisie Leidse regio, de ambtelijke verkenning samenwerking Leidse regio, is in kaart gebracht aan welke samenwerkingen Oegstgeest en andere Leidse regiogemeenten deelnemen en waar dwarsverbanden zijn. Er bestaat daarnaast een overzicht van alle samenwerkingen waaraan Oegstgeest deelneemt. Dit overzicht actualiseren we in 2019, waarbij opgenomen wordt wat de meerwaarde voor Oegstgeest is, en wat het kan betekenen wanneer deze samenwerking er niet is, of gestopt wordt. Daarnaast kunnen portefeuillehouders en vakambtenaren vakinhoudelijk sturen op het voorkomen van overlap en dubbelingen, en bekijken wat lokaal opgepakt kan worden.
3.6	Financiële, bestuurlijke, juridische en andere risico's rondom samenwerkingen worden door de gemeente in kaart gebracht en vormen een blijvend aandachtspunt; de 'Nota verbonden partijen' wordt minimaal tweejaarlijks geëvalueerd en waar nodig geactualiseerd.	In 2018 is de nota Verbonden Partijen geactualiseerd. In 2020 en 2022 wordt gekeken of de nota actualisatie behoeft, qua informatie en uitgangspunten. Verder kan een evaluatie plaatsvinden (ook in 2020 en 2022, i.c.m. actualisatie). Deze kan zich richten op de vraag hoe de raad wil sturen/grip wil krijgen op regionale samenwerking, i.c.m. de nota Verbonden partijen.

Duurzaamheid en afvalbeleid

We kiezen ervoor om zelfstandig en in samenwerking met gemeenten in de Leidse Regio daadkrachtig te werken aan de verdere verduurzaming van onze gemeente en de regio. De afgelopen jaren heeft duurzaamheid hoog op de agenda van de raad gestaan. Er zijn stappen gezet, nu is het tijd om door te pakken. Het ambitiedocument 'De toekomst is nu, duurzaam Oegstgeest' en het 'Energieakkoord Holland Rijnland 2017-2025' gelden als leidraad. Het verduurzamen

van afvalstromen, het bevorderen van energiebesparing, het opwekken van energie en het vormgeven van de energietransitie zijn belangrijke opgaven voor de komende jaren; ook in Oegstgeest en de Leidse Regio. We stellen daarbij prioriteiten met het oog op de financiële positie van de gemeente en houden oog voor de gevolgen van maatregelen voor inwoners. Gezien de grote opgaven die op ons afkomen is draagvlak bij inwoners van groot belang.

	UITGANGSPUNTEN EN AFSPRAKEN	UITVOERING
4.1	<p>Uitgangspunten en afspraken duurzaamheid: We bevorderen energiebesparing door woningisolatie en particuliere energieopwekking. Hiertoe richt de gemeente een 'duurzaamheidsfonds' met een revolverend karakter op waaruit particulieren gunstige leningen voor het aanbrengen van zonnepanelen en het toepassen van energiebesparende maatregelen kunnen aantrekken. De beleidsregels voor het gebruik van het fonds worden door het college uitgewerkt en uiterlijk 2019 aan de raad ter goedkeuring voorgelegd.</p>	<p>In 2018 start de voorbereiding van het duurzaamheidsfonds. Wij doen dit in overleg met de Omgevingsdienst West-Holland, die de werkzaamheden t.b.v. duurzaamheidsfondsen van meerdere gemeenten in de regio uitvoert.</p>
4.2	<p>Bestaande subsidies brengt de gemeente beter in kaart en onder de aandacht van inwoners en Oegstgeester ondernemers en organisaties.</p>	<p>In oktober bespreekt het college het uitvoeringsprogramma 'Impuls Duurzaam Oegstgeest'. De aandachtspunten in het coalitieakkoord met betrekking tot duurzaamheid verwerken wij in dit uitvoeringsprogramma. Dit programma bevat de energietransitie, een gemeentelijke aanpak voor klimaatadaptatie en circulaire economie. Daarnaast verwerken we de ambitie om een fairtrade gemeente te worden onder het programma duurzaamheid.</p>
4.3	<p>We doen in samenwerking met de gemeenten in de Leidse Regio actief mee aan regionale activiteiten op het terrein van de energietransitie, onder meer in het kader van het regionaal Energieakkoord Holland Rijnland. We werken aan een lokale vertaling van deze ambities.</p>	<p>In oktober bespreekt het college het uitvoeringsprogramma 'Impuls Duurzaam Oegstgeest'. De aandachtspunten in het coalitieakkoord met betrekking tot duurzaamheid verwerken wij in dit uitvoeringsprogramma. Dit programma bevat de energietransitie, een gemeentelijke aanpak voor klimaatadaptatie en circulaire economie. Daarnaast verwerken we de ambitie om een fairtrade gemeente te worden onder het programma duurzaamheid.</p>

	UITGANGSPUNTEN EN AFSPRAKEN	UITVOERING
4.4	We komen met een wijkgerichte aanpak voor effectieve en efficiënte energiebesparing en stellen daarbij wijk-ambassadeurs in. Dit wordt verwerkt in het uitvoeringsprogramma duurzaamheid 'De toekomst is nu'.	In oktober bespreekt het college het uitvoeringsprogramma 'Impuls Duurzaam Oegstgeest'. De aandachtspunten in het coalitieakkoord met betrekking tot duurzaamheid verwerken wij in dit uitvoeringsprogramma. Dit programma omvat de energietransitie, een gemeentelijke aanpak voor klimaatadaptatie en circulaire economie. Daarnaast verwerken we de ambitie om een fairtrade gemeente te worden onder het programma duurzaamheid.
4.5	Oegstgeest wordt een Fairtrade gemeente. Daartoe wordt een lokale werkgroep ingesteld om te werken aan de duurzame criteria voor het behalen van dit predicaat.	In 2019 maken we een plan van aanpak hoe we fairtrade worden.
4.6	De gemeente faciliteert het verbeteren van de infrastructuur voor elektrische auto's en fietsen, zoals extra laadpalen.	In oktober bespreekt het college het uitvoeringsprogramma 'Impuls Duurzaam Oegstgeest'. De aandachtspunten in het coalitieakkoord met betrekking tot duurzaamheid verwerken wij in dit uitvoeringsprogramma. Dit programma bevat de energietransitie, een gemeentelijke aanpak voor klimaatadaptatie en circulaire economie. Daarnaast verwerken we de ambitie om een fairtrade gemeente te worden onder het programma duurzaamheid.
4.7	We geven het goede voorbeeld: de gemeente blijft werken aan de verduurzaming van haar eigen gebouwenportefeuille. Investerings die zichzelf binnen de afschrijvingstermijn terugverdienen worden niet meegerekend bij het bepalen van het investeringsplafond.	Werken aan de verduurzaming van onze gebouwenportefeuille zal structureel onderdeel uitmaken van de meerjarenonderhouds-programma's van de verschillende vastgoedobjecten.
4.8	We kiezen als het gaat om het bevorderen van energieopwekking voor zonne-energie en andere passende vormen. Voor het plaatsen van windmolens in of nabij het dorp is in Oegstgeest evenwel geen draagvlak en/of ruimte.	In 2018 start de voorbereiding van het duurzaamheidsfonds. Wij doen dit in overleg met de Omgevingsdienst West-Holland, die de werkzaamheden t.b.v. duurzaamheidsfondsen van meerdere gemeenten in de regio uitvoert. Via dit duurzaamheidsfonds kunnen passende vormen van energieopwekking worden gestimuleerd.

	UITGANGSPUNTEN EN AFSPRAKEN	UITVOERING
4.9	<p>Uitgangspunten en afspraken afvalbeleid:</p> <p>We dragen bij aan de circulaire economie door betere afvalscheiding en dus het verminderen van restafval. We scharen ons achter de ambitie om vanaf 2023 meer dan 75% van het Oegstgeester afval te scheiden en/of de hoeveelheid restafval te verlagen tot gemiddeld minder dan 100 kilo per inwoner. Daarom nemen we de komende periode de volgende maatregelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Recent is het voor veel inwoners al mogelijk geworden om PMD-afval te scheiden. De komende jaren investeren we in het verbeteren van de inzamelstructuur, waarbij de grijze bakken aan huis niet vervangen worden door centrale wijkcontainers. Ook de bestaande, gechipte grijze en groene bakken vervangen we niet zolang deze technisch niet afgeschreven zijn. Bij hoogbouw en de winkelcentra wordt de bestaande afvalvoorziening wel ondergronds gebracht of gehandhaafd. • Er komt een financiële prikkel, waardoor inwoners die minder restafval aanbieden goedkoper uit zijn. De chip die nu al in de grijze bak zit, kan hiervoor gebruikt worden. De financiële prikkel wordt ook toegepast bij de containers voor hoogbouw en de containers bij de winkelcentra. Bij de financiële prikkel wordt rekening gehouden met grote gezinnen en het voorkomen van zwerfafval. • Het wordt, voor inwoners die dat willen, mogelijk om hun restafval te brengen naar de milieustraat en hun grijze bak in te leveren. Ook hier zal de financiële prikkel worden toegepast en, indien mogelijk, komt er een korting op de afvalstoffenheffing voor deze bringers. • We anticiperen op het feit dat per 2023 een nieuwe overeenkomst met een afvalverwerker moet worden gesloten, waarbij we de toenemende mogelijkheden die er tegen die tijd zijn op het gebied van nascheiding ten volle benutten. Ook wordt bezien of het contract eerder kan worden opgebroken. • Bovenop de voorlichting richting het gehele dorp, willen we extra investeren in bewustwording op scholen en bij sportverenigingen. Zo stimuleren we leerlingen en jonge sporters om betere scheiding en energie-efficiëntie te bereiken: jong geleerd is oud gedaan. Bovendien verruimen we de openingstijden van de milieustraat op zaterdagen om inwoners te faciliteren hun afval gescheiden aan te leveren. 	<p>Wij stellen een uitvoeringsplan Van Afval Naar Grondstof op. De uitgangspunten van het coalitieakkoord op het gebied van bijvoorbeeld inzamelstructuur, financiële prikkels worden hierin meegenomen. Ook de nieuwe overeenkomst met een afvalverwerker zal hierin een rol spelen. Tot slot krijgt bewustwording onder jongeren een plek. We doen in 2019 onderzoek naar mogelijkheden voor bewustwording op scholen en sportverenigingen, in samenwerking met betrokken partijen. Uiterlijk in 2020 wordt het uitvoeringsplan Van Afval Naar Grondstof vastgesteld.</p>

Groen en buitenruimte

Het dorpse en groene karakter van de leefomgeving zorgt ervoor dat veel mensen fijn wonen in Oegstgeest. Het groen in ons dorp toont fraai en is ook om andere redenen belangrijk. Het levert een positieve bijdrage aan het klimaat, de luchtkwaliteit, de biodiversiteit en het waterbeheer.

Groen moet weloverwogen beheerd worden. De veiligheid mag nooit in het geding komen. Het beheer van het groen is bij uitstek iets wat in samenspraak met wijken en maatschappelijke partners ingevuld kan worden en iets waaraan inwoners, ondernemers en organisaties ook zelf kunnen bijdragen.

	UITGANGSPUNTEN EN AFSPRAKEN	UITVOERING
5.1	Zoals al geldt voor bomen op de bomenlijst en in het beschermd dorpsgezicht, voeren we een kapvergunningplicht in voor bomen die een betekenisvolle omvang hebben en langzaam groeien, omdat een aan te planten boom veelal geen volwaardige vervanger is. Belanghebbers kunnen zo op een transparante manier via het vergunningensysteem invloed uitoefenen op het (niet) kappen van beeldbepalende bomen in alle buurten van het dorp.	In 2019 stellen wij een bomenverordening op, die onder meer invulling geeft aan dit uitgangspunt.
5.2	In het kader van bomenbeheer gaan we uit van gefaseerd, planmatig onderhoud, waarbij communicatie richting omwonenden en inwoners over onderhoud belangrijk is.	Ruim voor de start van de werkzaamheden aan bomen wordt proactief het contact opgezocht met de omwonenden en over de werkzaamheden wordt gecommuniceerd naar de overige inwoners. We starten hiermee in 2019.
5.3	Wij planten tenminste 250 extra bomen in het dorp, om zo in te spelen op klimaatontwikkelingen en om het groene karakter van Oegstgeest te versterken.	Wij gaan op zoek naar (een) locatie(s) om in Oegstgeest 250 extra bomen aan te planten. In 2020 hebben we hier duidelijkheid over, en kan het planten starten.
5.4	We stimuleren de zogenaamde Green Deals (of: groen-akkoorden). Zo bieden we inwoners, ondernemers en organisaties de mogelijkheid om invloed uit te oefenen op de invulling en het onderhoud van de groene omgeving. Het college werkt hier in 2019 een voorstel uit voor de wijze waarop Green Deals een verdere impuls kunnen krijgen.	In 2019 hebben wij een voorstel gereed om door middel van Green Deals inwoners de mogelijkheid te geven meer invloed uit te oefenen op de invulling en het onderhoud van de groene omgeving.
5.5	De gemeente blijft de mogelijkheid geven om snippergroen onder voorwaarden over te dragen aan particulieren.	Dit is bestaand en doorlopend beleid.

	UITGANGSPUNTEN EN AFSPRAKEN	UITVOERING
5.6	Wij onderzoeken of alle beheertaken die door de gemeenten worden uitgevoerd (groenbeheer, civiel en gladheidsbestrijding) op termijn (kosten)effectiever kunnen worden ingevuld door meer samen te werken en/of taken uit te besteden. Daarbij is oog voor de impact op de werkgelegenheid, in het bijzonder van kwetsbare groepen. We willen onderzoeken of we in 2020 over kunnen gaan naar samenwerking. Tot die tijd doen we geen vervangingsinvesteringen voor wat betreft het groot materieel dat gebruikt wordt voor het beheer van de openbare ruimte, wanneer dit niet strikt noodzakelijk is voor bijvoorbeeld de veiligheid van werknemers en het kunnen uitvoeren van taken.	We onderzoeken waar de grootste kansen liggen voor regionale samenwerking en/of uitbesteding van de beheertaken in de openbare ruimte. We verwachten in 2019 het onderzoek afgerond te hebben.
5.7	Het onderhoud van bermten voeren wij zodanig uit dat oversteekplaatsen, rotondes en kruispunten te allen tijde veilig en overzichtelijk en wandel- en fietspaden goed toegankelijk en begaanbaar zijn.	Dit is bestaand en doorlopend beleid.
5.8	We stimuleren inwoners om tuinen en daken te vergroenen. In het geval van nieuw- of verbouw zoekt de gemeente de instrumenten om dit mogelijk te maken.	In oktober bespreekt het college het uitvoeringsprogramma 'Impuls Duurzaam Oegstgeest'. De aandachtspunten in het coalitieakkoord met betrekking tot duurzaamheid verwerken wij in dit uitvoeringsprogramma. Dit programma bevat de energietransitie, een gemeentelijke aanpak voor klimaatadaptatie en circulaire economie. Daarnaast verwerken we de ambitie om een fairtrade gemeente te worden onder het programma duurzaamheid.
5.9	Met de Winkeliersvereniging Lange Voort, omwonenden en andere betrokkenen gaan we in gesprek om te bezien of het Irispark (tussen winkel-centrum en molen) aantrekkelijker gemaakt kan worden voor inwoners en bezoekers, met oog voor de historische waarde van dit gebied.	Wij nodigen de winkeliersvereniging Lange Voort, omwonenden en andere betrokkenen uit voor een gesprek over de mogelijkheden het Irispark aantrekkelijker te maken. Dit doen wij in 2021.
5.10	Inwoners met een hond betalen hondenbelasting. Wij vinden dat zij daarom van de gemeente mogen verwachten dat er ook sprake is van een hondenbeleid. De gemeente stelt de komende periode in overleg met hondenbezitters een hondenbeleid op.	De gemeente stelt de komende periode in overleg met hondenbezitters een hondenbeleid op. Het college inventariseert in 2019 het huidige hondenbeleid, de wensen en mogelijkheden. Daarbij worden belanghebbenden betrokken.

Jeugdzorg en maatschappelijke participatie

In 2016 heeft de raad het beleidsplan sociaal domein 2017-2020 'Met elkaar, voor elkaar' vastgesteld. Dit plan beschrijft de maatschappelijke doelen die de gemeente wil bereiken in het sociaal domein in de periode 2017 tot en met 2020. Belangrijk speerpunt in de onderliggende visie is de veranderende samenwerking tussen de gemeente en de samenleving. We zorgen met elkaar, voor elkaar. De samenleving is meer dan in het verleden aan zet en de eigen kracht van inwoners staat centraal. Daarbij moeten we oog houden voor de belastbaarheid van mensen en blijven we zoeken naar de balans tussen eigen kracht en professionele ondersteuning. Waar nodig is en blijft professionele zorg beschikbaar. We moeten ook manieren vinden om initiatieven uit de samenleving te ondersteunen. En tegelijkertijd zien we dat er een rol bij de gemeente ligt om deze initiatieven met elkaar te blijven verbinden.

Vooral binnen de jeugdzorg komt de transformatie moeilijk van de grond. De kosten overstijgen de baten en de wachtlijsten worden nog onvoldoende teruggedrongen. Binnen het sociaal domein willen wij sterk inzetten op het versterken van zowel de regionale als lokale samenwerking van gemeentes, inwoners en maatschappelijke partners. Daarbij is ons motto 'lokaal wat lokaal kan, regionaal wat regionaal moet'.

Transformatie houdt ook in dat innovatie gestimuleerd wordt en dat preventie meer aandacht krijgt. We willen dat iedereen de mogelijkheid heeft om deel te nemen aan onze samenleving, maar verwachten ook dat iedereen daarin zijn eigen steentje bijdraagt.

	UITGANGSPUNTEN EN AFSPRAKEN	UITVOERING
6.1	Mogelijkheden om initiatieven van zowel gemeente, maatschappelijke organisaties als burgers beter met elkaar te verbinden, gaan we benutten door de inzet van een lokale sociale makelaar en het sluiten van een lokaal preventieakkoord.	We starten een pilot van twee jaar met een sociaal makelaar als onderdeel van het Sociaal team Oegstgeest. Deze faciliteert en coördineert burgerinitiatieven, verenigingen en bewonersnetwerken in de wijk. Hij maakt een nadrukkelijke verbinding met professionele organisaties (outreaching en preventief werken) en ontwikkelt collectieve voorzieningen en informele zorg. Voor de integrale wijkaanpak is het belangrijk om ook verbinding te maken met het loket burgerinitiatieven (zie 2.3) en actieplan eenzaamheid (7.2), voor het lokaal preventieakkoord zie 6.4.
6.2	Om de regionale samenwerking op dit thema te versterken, zetten we in op de intensivering van het regionaal woordvoerdersoverleg Sociaal Domein.	Om de regionale samenwerking op dit thema te versterken richten we ons op het versterken van de overlegstructuren.
6.3	Regionaal gaan we sturen op minder vrijblijvende samenwerking tussen verschillende zorgaanbieders. Ook zetten we in op meer resultaatgerichte aanbestedingen, het schrappen van onnodige zorgbureaucratie en aandacht voor innovatieve, soms kleinschalige, projecten.	In het kader van de Wmo worden in de Leidse regio in 2019 zowel de woning-aanpassingen als vervoer (Holland-Rijnland) opnieuw aanbesteed. Sturing op kosten en resultaten is onderdeel van aanbesteding. Wat betreft welzijn en toegang Wmo volgen wij de aanbesteding voor een integrale toegang en welzijnsactiviteiten in Leiderdorp op de voet. Positieve resultaten kunnen leiden tot vervolg in Leiden/Oegstgeest. Voor jeugd (Holland-Rijnland) wordt (sub)regionaal een nieuw inkoopmodel ontwikkeld waarin resultaatfinanciering, kostenreductie en versnippering van het zorgveld wordt tegengegaan. Oegstgeest is vertegenwoordigd in het beleidsteam en bij het inkoopproces. Op het gebied van maatschappelijke zorg werken we toe naar samenwerking in de Leidse regio.

	UITGANGSPUNTEN EN AFSPRAKEN	UITVOERING
6.4	Om doorverwijzingen te voorkomen en wachtlijsten terug te dringen, versterken we het voorveld; we versterken de samenwerking tussen (passend) onderwijs, zorg en jeugdgezondheidszorg en de samenwerking tussen jeugd- en gezinsteams en huisartsen.	In het preventieakkoord zal de samenwerking tussen de lokale partijen die zich met jeugd bezighouden, waaronder onderwijs en jeugdgezondheidszorg, prioriteit zijn. Met de lokale partijen wordt in samenwerking met het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) onderzocht op welke wijze de preventie in Oegstgeest kan worden versterkt. Verder wordt er regionaal gewerkt aan een Maatschappelijke Business Case, waarbij de integrale samenwerking met de huisartsen centraal staat. Er zal een Praktijkondersteuner Jeugd GGZ worden ingezet.
6.5	Het centrum voor jeugd en gezin (CJG) ondersteunt namens de gemeente gezinnen om de gevolgen van (vecht) scheidingen voor kinderen zoveel mogelijk te voorkomen. Zo biedt het CJG ouders en kinderen tijdig ondersteuning bij dreigende ontwrichting.	Het voorkomen van (vecht)scheidingen en het ondersteunen van kinderen bij een scheiding krijgt nadrukkelijk aandacht in het preventieakkoord.
6.6	Oegstgeest blijft (vanuit de regionale samenwerkingsverbanden) bij het Rijk aandringen op een adequaat budget en regionaal verdeelmodel voor jeugdzorg.	Oegstgeest blijft deelnemen aan de regionale lobby.
6.7	Iedereen die bijstand ontvangt wordt gevraagd actief deel te nemen aan de maatschappij, onder meer door blijvend te solliciteren en minimaal één dag vrijwilligerswerk op zich te nemen als men daartoe in staat is, waarbij wel oog blijft voor persoonlijke omstandigheden. Het vrijwilligerswerk wordt bij voorkeur in Oegstgeest gedaan. Het geven van mantelzorg wordt beschouwd als het doen van vrijwilligerswerk. We zetten in op bestrijding van fraude en misbruik.	Uitkeringsgerechtigden worden zoveel als mogelijk gestimuleerd om te participeren in de samenleving. Een belangrijke stap is om dit ook meer zichtbaar te maken voor college en raad. Daarvoor is goede management-informatie nodig. Daar wordt momenteel aan gewerkt. Overigens is het niet mogelijk om te registreren hoeveel mantelzorg of vrijwilligerswerk een uitkeringsgerechtigde per week doet. Zodra er signalen zijn die kunnen duiden op misbruik, oneigenlijk gebruik en fraude, worden deze opgepakt.
6.8	De gemeente faciliteert een actieve deelname aan de maatschappij door het creëren van mogelijkheden om deel te nemen aan sportieve, culturele en educatieve activiteiten voor kinderen en volwassenen die leven met een inkomen onder 120% van de toepasselijke bijstandsnorm. We stemmen het beleid af op dat in de Leidse regio.	Per 1 januari 2019 zal een nieuwe participatieregeling voor volwassenen ingaan, die uitvoering geeft aan het uitgangspunt van het coalitieakkoord.
6.9	Vluchtelingen worden snel en actief geholpen bij het integreren in de samenleving door ondersteuning bij het leren van de Nederlandse taal, het vinden van werk, en deelname aan de samenleving van zowel ouders als kinderen.	Volwassen statushouders volgen zodra zij zich in Oegstgeest vestigen een programma van 2 jaar bij JAS. JAS is een Leids project voor brede inburgering en werkt samen met DZB en vluchtelingenwerk.
6.10	Bij gemeentelijke aanbestedingen is social return niet vrijblijvend.	De omgang met social return is opgenomen in het regionale aanbestedingsbeleid van Servicepunt71. Dit aanbestedingsbeleid is van toepassing op onze inkooptrajecten.

Ouderen, mantelzorg en eenzaamheid

We worden steeds ouder, ook in Oegstgeest. Ouderen leveren op allerlei manieren een waardevolle bijdrage aan de samenleving. Zij hebben op enig moment in meer of mindere mate ondersteuning van diezelfde samenleving nodig, terwijl zij steeds langer zelfstandig thuis blijven wonen. Dit brengt specifieke uitdagingen met zich mee. En een verantwoordelijkheid voor de gemeente, samenleving en mensen zelf. Bijvoorbeeld als het gaat om woningaanbod, ruimte voor woningaanpassing en voorzieningen in de buurt, mobiliteit, de strijd tegen eenzaamheid, het leveren van passende zorg aan huis, dementie en het tegengaan van vraagverlegenheid.

Onze inzet is dat ouderen zo lang mogelijk regie houden op hun eigen bestaan: centraal staat wat inwoners wél kunnen. Daarbij kan geen grenzeloos beroep worden gedaan op mantelzorgers. Mantelzorg is niet vanzelfsprekend. Wij zorgen er met zorgprofessionals voor dat mantelzorgers niet overbelast raken en dat ook inwoners die geen mantelzorgers om zich heen hebben de zorg krijgen die zij nodig hebben.

	UITGANGSPUNTEN EN AFSPRAKEN	UITVOERING
7.1	Nieuwbouw is zoveel mogelijk levensloopbestendig. Er worden geen onnodige barrières opgeworpen om bestaande woningen aan te passen. In nieuwe woningbouwplannen wordt pas gebouwd zodra zeker is dat er voldoende woningen voor ouderen worden gerealiseerd.	De behoefte aan woningen voor ouderen is onderzocht in een woningmarktonderzoek in Oegstgeest en vastgelegd in de woonvisie. Op basis van dit programma worden met ontwikkelaars afspraken gemaakt over de bouwprojecten. Onderdeel hiervan is de norm voor levensloopgeschikt bouwen uit de woonvisie. Maar het is niet afdwingbaar. De komende jaren geven wij hier uitvoering aan.
7.2	In navolging van hetgeen de afgelopen periode is gebeurd, zowel binnen als buiten Oegstgeest, komen wij met een stevig Actieplan Eenzaamheid. Dit actieplan stellen wij in samenspraak met inwoners en maatschappelijke partners op. De gemeente neemt een actievare rol om de strijd tegen eenzaamheid aan te gaan, bestaande initiatieven aan elkaar te verbinden en vraagverlegenheid terug te dringen.	In 2019 wordt in samenspraak met een lokaal platform van partners uit het dorp een actieplan tegen eenzaamheid opgesteld dat in de jaren daarna wordt uitgevoerd.
7.3	Openbaar vervoer in alle wijken helpt de mobiliteit van ouderen te vergroten.	Dit is een onderdeel van de concessie voor het openbaar vervoer, die in 2022 wordt verleend. Wij voeren een lobby bij de provincie voorafgaand aan de aanbesteding.
7.4	De gemeente ondersteunt initiatieven als de dorpsbus, zeker zolang reguliere busverbindingen niet voldoende fijnmazig zijn. Stoepen zijn begaanbaar, ook met een rolstoel of rollator en oversteekplaatsen overzichtelijk.	Wij ondersteunen deze initiatieven, ook in het kader van de concessie openbaar vervoer. Begaanbaarheid van stoepen is onderdeel van ons beheerplan.
7.5	Oegstgeest is en blijft een dementievriendelijke gemeente. Dit betekent dat de gemeente in al haar facetten rekening houdt met dementerende inwoners en hun omgeving.	Het project Dementievriendelijk Oegstgeest dat in 2018 is gestart loopt door in 2019. In de jaren daarna worden de resultaten van het project geborgd.

	UITGANGSPUNTEN EN AFSPRAKEN	UITVOERING
7.6	De gemeente zorgt ervoor dat er voldoende aanbod is om mantelzorgers tijdelijk te ontlasten, bijvoorbeeld in de vorm van respijtzorg. We vragen professionals om mantelzorgers bij hun aanpak te betrekken en overbelasting vroegtijdig bespreekbaar te maken. De gemeente blijft jaarlijks een blijk van waardering aan mantelzorgers geven.	We zetten de reguliere ondersteuning via subsidiering van de uitvoeringsorganisatie EVA de komende jaren voort en via de hiervoor bestaande Wmo voorzieningen zoals bijvoorbeeld respijtzorg.
7.7	Bij de uitoefening van haar zorgtaken schuwt Oegstgeest innovaties op het gebied van eHealth en domotica niet, mits deze ondersteunend blijven aan de menselijke maat in de zorg.	Het toepassen van eHealth en domotica wordt overgelaten aan de zorgmarktpartijen en aan de door de gemeente gecontracteerde zorgaanbieders. Gecontracteerde aanbieders worden via de overlegtafels in de regio gestimuleerd om eHealth en domotica te introduceren in hun aanbod.
7.8	Wij faciliteren een netwerk van openbaar toegankelijke AED's en bevordert het vergroten van kennis over reanimatie.	Hartveilig Wonen is eenmalig door Oegstgeest ingehuurd voor het opzetten van een dekkend netwerk aan 24/7 beschikbare AED's en voldoende opgeleide vrijwilligers voor reanimatie. Wij verwachten dit in 2019 te realiseren. Ruimtes in het gemeentehuis worden 2 keer per jaar ter beschikking gesteld aan de EHBO vereniging voor het opleiden van vrijwilligers.

Vrijwilligers en sport

Oegstgeest heeft een bruisend verenigingsleven met veel actieve vrijwilligers. Bijvoorbeeld op het gebied van zorg, sport, cultuur, natuur en duurzaamheid. We koesteren al die vrijwilligers die een sleutelrol vervullen in ons dorp. De gemeente creëert randvoorwaarden waarbinnen vrijwilligerswerk kan blijven bloeien.

Veel inwoners besteden een groot deel van hun vrije tijd aan sport. Sporten is veel meer dan vrijetijdsbesteding alleen: het is niet alleen gezond, het verenigingsleven vormt een ontmoetingsplaats voor inwoners van verschillende leeftijden en achtergronden. Zo draagt sport bij aan een sterke samenleving waarin

iedereen meedoet. De komende jaren willen we het hoge niveau van de sportvoorzieningen handhaven en het brede verenigingsleven ondersteunen. Daarbij hebben we ook oog voor:

- de toegankelijkheid van sport: voor mensen met een beperking, kinderen uit gezinnen die het minder breed hebben en senioren;
- de belangrijke rol die verenigingen kunnen spelen op het gebied van preventie;
- de zelfredzaamheid van de sportverenigingen: het uitgangspunt is dat zij zoveel mogelijk zelfstandig functioneren, waarbij de gemeente een faciliterende rol speelt.

	UITGANGSPUNTEN EN AFSPRAKEN	UITVOERING
8.1	Oegstgeest blijft de komende jaren op basis van de bestaande uitgangspunten met verenigingen werk maken van de modernisering van sportpark De Voscuyl.	De herinrichting /modernisering van Sportpark De Voscuyl vindt grotendeels in 2018 en de eerste helft van 2019 plaats. Uitzondering hierop is de golf. De realisatie van een modern golfcomplex vindt gefaseerd plaats en is naar verwachting in 2022 gereed.
8.2	De komende periode worden heldere afspraken gemaakt over de bijdrage van de gemeente aan de sportvoorzieningen in het dorp en andersom. Hierbij hebben we respect voor de verschillende posities waarin verenigingen zich bevinden.	We gaan in gesprek met de lokale sportverenigingen en relevante maatschappelijke organisaties, om in 2019 te komen tot een breed gedragen sportakkoord.
8.3	De gemeente streeft er daarom naar uiterlijk eind 2018 of begin 2019 met sportverenigingen tot een breed gedragen Sportakkoord te komen, waarbij in ieder geval de Oegstgeester Sportfederatie (OSF) betrokken wordt. Uitgangspunt is, hoe dan ook, dat de gemeente per saldo structureel evenveel blijft bijdragen aan de sport als in de huidige situatie. Wanneer verenigingen extra activiteiten ontplooiën die, ten opzichte van de huidige situatie, extra bijdragen aan de doelstellingen uit het sociaal domeinplan, bezien we of we hiervoor bestemde middelen beschikbaar stellen.	Dit komt aan de orde in het sportakkoord dat samen met de sportverenigingen wordt opgesteld.
8.4	In de openbare ruimte vergroten we de mogelijkheden voor beweging en ontmoeting. Bij nieuwe of herin te richten gebieden is het uitgangspunt dat we maatregelen nemen en sportapparaten inzetten die sport en beweging stimuleren.	Bij het ontwerpen van nieuw in te richten gedeelten van de openbare ruimte zal met deze wens rekening worden gehouden. De kosten voor sportbevorderende objecten of bewegwijzering zal in het budgetaanvraag van het betreffende project worden meegenomen.

	UITGANGSPUNTEN EN AFSPRAKEN	UITVOERING
8.5	Om vrijwilligers te ondersteunen, onderzoekt de gemeente onder welke voorwaarden de VOG voor alle Oegstgeester vrijwilligers gratis kan worden gemaakt, voor zover dit niet door andere koepels of brancheverenigingen wordt vergoed.	De subsidieverlening aan iDOE wordt uitgebreid met deze specifieke opdracht.
8.6	We faciliteren netwerkorganisaties die vraag en aanbod van vrijwilligerswerk bij elkaar brengen. Zij vormen een onmisbare schakel in het moderne vrijwilligerswerk, dat steeds meer ad hoc en op projectbasis plaatsvindt. De gemeente ondersteunt verenigingen en instellingen die moeite ondervinden om aan te sluiten bij dit moderne vrijwilligerswerk.	De subsidieverlening aan iDOE wordt uitgebreid met deze specifieke opdracht.

Schuldhulpverlening

De gemeente heeft een verantwoordelijkheid bij schuldhulpverlening. Hoe eerder problemen worden gesignaleerd en aangepakt, des te kleiner de impact op iemands leven én de financiële gevolgen voor de samenleving zullen zijn. De gemeente staat

voor een effectieve aanpak van problematische schulden via gemeentelijke schuldhulpverlening en samenwerking met maatschappelijke partners. Zo voorkomen we bijvoorbeeld toestroom naar bijzondere bijstand.

	UITGANGSPUNTEN EN AFSPRAKEN	UITVOERING
9.1	De gemeente informeert inwoners actief over bestaande miniregelingen en ziet hulpvragen van inwoners op het gebied van financiën als een kans om eraan bij te dragen erger te voorkomen. Oegstgeest zet in op vroegsignalering en het aanpakken van problemen ter voorkoming van verergering van de situatie.	Het minimabeleid wordt op diverse momenten onder de aandacht gebracht. Inwoners die hulp vragen bij hun financiën worden ondersteund waarbij de zelfredzaamheid wordt bevorderd. In voorkomende situaties is het echter nodig om structurele ondersteuning te bieden (budget-beheer, bewindvoering). Een doorverwijzing zal dan plaatsvinden. Op dit moment is er al vroegsignalering van huurachterstanden en de energienota. Dit gaan we uitbreiden door ook met zorgverzekeringsachterstanden aan de slag te gaan. Omdat we uit onderzoek weten dat huisbezoeken meer effect hebben dan het sturen van een brief, gaan we ook hiermee aan de slag.
9.2	Wie schulden heeft weet waar hij of zij terecht kan bij de gemeente en wordt daar ook echt en snel geholpen.	De schuldhulpverlening wordt onder de aandacht gebracht in de Oegstgeester Courant en in een folder. Bijstandsconsulenten en het sociaal team zijn in hun contacten met inwoners alert op doorverwijzing naar schuldhulpverlening. Inwoners die hulp willen, kunnen dat op korte termijn krijgen.
9.3	De gemeente brengt inwoners niet verder in de financiële problemen met incassoprocedures en beslagleggingen als dit niet echt nodig is en dringt hier ook binnen samenwerkingsverbanden en bij maatschappelijke partners op aan. Daarbij is in het bijzonder oog voor de effectiviteit van de communicatie met alle soorten schuldenaren en wordt zoveel mogelijk ingezet op een persoonlijke, directe benadering.	We zullen in 2019 mogelijke partijen inventariseren en met hen gesprekken aangaan om het beleid in beeld te brengen, veranderingen van beleid bespreekbaar maken en veranderingen door te voeren.

Onderwijshuisvesting

Recent is een eerste uitwerking van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs aangeboden aan de gemeenteraad met daarin een analyse van de kwaliteit van de schoolgebouwen in ons dorp, inclusief mogelijke maatregelen. Hieruit blijkt dat de op korte, middellange en lange termijn geïnvesteerd moet worden in de schoolgebouwen van ons dorp. De komende periode moet worden bepaald welke maatregelen op welke wijze en op welk moment worden uitgevoerd.

Wij onderkennen het belang van voldoende en passende onderwijshuisvesting in ons dorp en nemen daar de verantwoordelijkheid voor als dat noodzakelijk is. Tegelijkertijd is het van belang dat de gemeenteraad in de gelegenheid gesteld wordt om zich een oordeel te vormen over mogelijke maatregelen, de noodzaak en de invulling daarvan, de daadwerkelijk hiervoor benodigde middelen, de verdeling hiervan tussen de gemeente en schoolbesturen en de wijze van financiering, ook met het oog op de schuldpositie. Daarbij hanteren we in principe als uitgangspunt: eerst een plan, dan het geld.

	UITGANGSPUNTEN EN AFSPRAKEN	UITVOERING
10.1	De gemeente stelt Het Dok zo snel mogelijk in staat om de noodzakelijke uitbreiding te realiseren die zich al enige tijd aandient. De hiervoor geraamde middelen nemen we op in het investeringsplan. Op die manier ontwikkelt de school zich zo snel mogelijk mee met de omliggende wijk.	In 2018 wordt een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd en wordt een raadsbesluit genomen over de uitbreiding Het Dok. In 2019 wordt het programma van eisen opgesteld, de aanbesteding gedaan en de bouw gestart.
10.2	De huisvesting van de Leo Kannerschool is al langer onderwerp van gesprek tussen de school en de gemeente. De zoektocht in de afgelopen jaren heeft nog niet tot een gewenste oplossing geleid. De komende periode moet die oplossing er komen. Daarbij kijken we zowel naar nieuwbouw als naar andere opties, binnen of buiten Oegstgeest. Zodra een passend plan in de raad voorligt, nemen we de daarmee gepaard gaande lasten op in de gemeentebegroting.	In 2018 worden scenario's voor de huisvesting van de Leo Kannerschool onderzocht die in 2019 voor besluitvorming aan de raad worden voorgelegd
10.3	Voor overige schoolgebouwen geldt dat de noodzaak van nieuwbouw of renovatie niet eerder op de agenda van de gemeenteraad heeft gestaan. Gezien de hoogte van de mogelijk benodigde investeringen en de impact op de schuldpositie van de gemeente zullen we hier de komende periode uitsluitend vergaand in investeren als aangetoond is dat andere scenario's op korte termijn tot onwenselijke uitkomsten leiden.	In 2019 wordt de verordening onderwijshuisvesting aangepast en wordt een Integraal Huisvestingsplan (IHP) uitvoeringsplan aan de raad voorgelegd.
10.4	We ondersteunen de vestiging van TechnoLab op het Oegstgeester gedeelte van het Bio Science Park om enerzijds een impuls te geven aan techniekonderwijs in Oegstgeest en anderzijds om de aantrekkelijkheid van het Bio Science Park voor de vestiging van bedrijven te vergroten.	De ondersteuning van TechnoLab loopt via de regionale samenwerking Economie 071. De inzet is gericht op de arbeidsmarkt van de toekomst en de versterking van techniekonderwijs in de regio. Periodiek overleggen we met partners van het Bio Science Park.

Economie

De economie van Oegstgeest staat niet los van de regionale economie. Met lokale en regionale partners werkt Oegstgeest samen aan de economische agenda. Om het dorp op de kaart te zetten is in 2017 een onafhankelijke stichting Dorpsmarketing Oegstgeest opgericht.

Om werkgelegenheid te bevorderen stimuleren wij (duurzame) bedrijvigheid in Oegstgeest en de regio. De ontwikkeling van het MEOB-terrein tot bedrijventerrein 'De Boeg' is daarvan een goed voorbeeld. Daarnaast is er aandacht voor het zoveel mogelijk voorkomen van winkelleegstand.

	UITGANGSPUNTEN EN AFSPRAKEN	UITVOERING
11.1	Om kansen te benutten blijven wij in de Leidse regio actief samenwerken met andere gemeenten, kennisinstellingen en ondernemers aan projecten als de Retailvisie Leidse regio, Expat Centre, Regiomarketing, Vitaliteit en andere zaken. We zetten ons in voor de regionale economische spin-off van de vestiging van het Europees Medicijn Agentschap (EMA) in Amsterdam.	We zetten in op diverse Economie 071 projecten, waaronder Expat Centre, het onderzoek naar de vestiging van een internationale basisschool en reguliere projecten. Daarnaast plegen we inzet op de spin-off van de komst van het EMA en dragen we bij aan de governance van het Bio Science Park t.b.v.verbetering van het vestigingsklimaat.
11.2	De gemeente blijft zoeken naar mogelijkheden om de dienstverlening aan ondernemers te verbeteren en betreft hierbij de input vanuit ondernemers.	We werken aan verbetering van dienstverlening aan ondernemers vanuit het werkbudget van Economie en door inrichting van accountmanagement voor De Boeg en het Bio Science Park.
11.3	De komende periode worden de activiteiten van Stichting Dorpsmarketing geëvalueerd. Indien blijkt dat het dorp vruchten van de samenwerking plukt en ook in de toekomst voldoende private partijen een bijdrage blijven leveren, blijft de gemeente dorpsmarketing ondersteunen. Wanneer dit niet zo is, wordt de subsidie niet voortgezet. De hoogte van een eventuele toekomstige bijdrage is mede afhankelijk van de evaluatie en de ontwikkelingen op het gebied van regiomarketing. We verwachten een positieve bijdrage van Stichting Dorpsmarketing aan de gemeentelijke ambitie om een Fairtrade-gemeente te worden.	We evalueren in 2019/2020 de activiteiten van Stichting Dorpsmarketing Oegstgeest. Daarnaast zetten we in op het project Fairtrade gemeente.
11.4	Lokale ondernemers, in het bijzonder MKB'ers, worden actief uitgenodigd om zich in te schrijven op gemeentelijke opdrachten. De gemeente informeert ondernemers via de eigen website actief over alle facetten van zaken doen met de gemeente. Bij keuzes die bij aanbestedingen gemaakt worden, wordt actief rekening gehouden met de toegankelijkheid voor het MKB.	We vergroten de toegankelijkheid voor het MKB bij aanbestedingen en informeren ondernemers via de eigen website met behulp van informatie over het inkoopbeleid en een inkoopkalender.
11.5	Waar de gemeente kan, creëert zij randvoorwaarden om winkelleegstand tegen te gaan en het vestigingsklimaat te versterken.	We starten in 2020 een onderzoek naar de randvoorwaarden voor het tegengaan van winkelleegstand.

	UITGANGSPUNTEN EN AFSPRAKEN	UITVOERING
11.6	Het beleid rondom zondagsopenstelling van winkels blijft ongewijzigd. De gemeente organiseert zelf geen evenementen op zondag.	Regels rondom zondagsopenstelling en evenementen pakken wij op in de uitvoering van ons beleid.
11.7	Wij handhaven de goede, gratis, parkeermogelijkheden die onze winkelgebieden ondersteunen.	Het handhaven van parkeermogelijkheden pakken wij op in de uitvoering van ons beleid.
11.8	De gemeente moedigt de duurzaamheidsambities bij de Boeg aan en stimuleert deze ook bij nieuwe bedrijventerreinen.	We stimuleren de duurzaamheidsambities bij De Boeg en andere bedrijventerreinen door inzet van een projectmedewerker en via het Uitvoeringsprogramma 'Impuls Duurzaam Oegstgeest'.

Verkeer en mobiliteit

Een goede bereikbaarheid van Oegstgeest met de fiets, auto en het openbaar vervoer is essentieel.

De gemeente wil de verkeersveiligheid in het dorp vergroten, ervoor zorgen dat in alle wijken openbaar vervoer mogelijk is, fietsvoorzieningen verbeteren, elektrisch rijden faciliteren en reeds ingezette ontwikkelingen die bijdragen aan de ontsluiting van verschillende wijken realiseren. Nieuwe

knelpunten moeten worden voorkomen. Tegelijkertijd kan het temporiseren van projecten op het gebied van mobiliteit bijdragen aan de aflossing van de schuld van Oegstgeest. Mobiliteit heeft ook grenzen. Veel inwoners ondervinden geluidshinder van Schiphol. Zeker gezien de groei-ambities van de luchthaven en de recente discussies over metingen, verdient dit de aandacht.

	UITGANGSPUNTEN EN AFSPRAKEN	UITVOERING
12.1	De verkeersveiligheid rond scholen, sportverenigingen, kinderrijke buurten en in winkelgebieden wordt verbeterd door het uitvoeren van gerichte handhavingsacties en door afspraken met betrokkenen te maken, waarin behalve verkeerstechnische maatregelen ook gedragsregels worden opgenomen.	We realiseren schoolzones en werken aan educatie van verkeersdeelnemers.
12.2	Bij de aanleg van bedrijventerrein 'De Boeg' wordt nadrukkelijk gezien hoe verkeersstromen zodanig kunnen worden afgewikkeld dat de verkeersveiligheid in de omgeving van in het bijzonder de Dorpsstraat en de Haaswijklaan niet in het geding komt.	De gemeente is in overleg met De Boeg, onder meer over afwikkeling van verkeer. Wij adviseren over de wijze van afwikkeling. De Boeg is bereid om de Dorpsstraat te mijden als het gaat om leveringen ten behoeve van het bedrijventerrein.
12.3	Alle wijken moeten goed ontsloten zijn. De autobrug in Poelgeest – een belangrijke voorwaarde voor OV- wordt gerealiseerd. Ook de ontsluiting van Nieuw-Rhijngest en Buitenlust wordt verbeterd.	Deze infrastructuur wordt de komende periode aangelegd. Elk project heeft zijn eigen planning.
12.4	Om de fietsinfrastructuur in het dorp en de regio te verbeteren, realiseren we de fietsbrug naar Valkenburg. We maken fietspaden zo veilig en aantrekkelijk mogelijk - ook bij ijzel en sneeuw - en zorgen voor voldoende fietsparkeerplaatsen. Daarbij houden we rekening met de opkomst van de elektrische fiets. Daarnaast investeren we op gerichte plekken in het dorp in nog betere fietsvoorzieningen.	De fietsbrug wordt gerealiseerd. We hebben bij uitvoering van projecten aandacht voor fietsveiligheid en fietsvoorzieningen.

	UITGANGSPUNTEN EN AFSPRAKEN	UITVOERING
12.5	<p>Een aantal deelprojecten van de groslijst van het 'Mobiliteitsplan 2017-2027' wordt de komende periode niet uitgevoerd omdat, mede met het oog op de schuldpositie, de noodzaak op korte termijn te beperkt wordt geacht ten opzichte van de investeringslasten. De vrijgevallen investeringslasten komen in beginsel ten gunste van de schuldreductie. Voor overige onderzoeken en projecten uit het 'Mobiliteitsplan 2017-2027' geldt dat wij overwegen deze de komende periode uit te voeren indien de urgentie in verhouding staat tot de benodigde investeringen. In de huidige periode worden uit het meerjarig investeringsprogramma uitgevoerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Herinrichting Winkelcentrum Lange voort voor verantwoorde menging van fietsers en voetgangers (€ 50.000); • Aanpassen rotonde Lange Voort – Abtspoelweg (€ 50.000) • Aanpassen oversteek Geversstraat – Wilheminapark (€ 50.000) • Verbeteren veilig fietsverkeer (€ 105.000, inclusief € 20.000 subsidie) • Herinrichting Lange Voort tussen rotonde en Hugo de Vrieslaan (€ 200.000) om de busverbinding Poelgeest mogelijk te maken. • Overige projecten (€ 65.000) 	<p>Conform het akkoord wordt het mobiliteitsplan inclusief planning aangepast. De komende jaren worden de projecten uitgevoerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Herinrichting Winkelcentrum Lange Voort voor verantwoorde menging van fietsers en voetgangers; • Aanpassen rotonde Lange Voort – Abtspoelweg • Aanpassen oversteek Geversstraat – Wilheminapark • Verbeteren veilig fietsverkeer • Herinrichting Lange Voort tussen rotonde en Hugo de Vrieslaan om de busverbinding Poelgeest mogelijk te maken. • Overige projecten
12.6	<p>In de Leidse regio werken we samen aan mobiliteitsvraagstukken die de gemeentegrenzen overstijgen, waaronder op korte termijn de nieuwe concessie voor het busvervoer in Oegstgeest. De gemeente pleit daarvoor de bereikbaarheid van alle wijken van Oegstgeest en hecht waarde aan duurzame bussen.</p>	<p>We zijn betrokken partners in de regio, en lobbyen bij de provincie in het kader van de concessie voor de belangen van de gemeente Oegstgeest op het gebied van busvervoer.</p>
12.7	<p>Bij de nieuwe OV-concessie lobbyt Oegstgeest ervoor dat alle wijken bereikbaar blijven of worden met het openbaar vervoer - als de brug in Poelgeest gerealiseerd is, kan daar eindelijk een busverbinding komen. Daarnaast willen we dat bij nieuwe concessie geen afspraken worden gemaakt die in de weg staan aan fijnmazig, lokaal vervoer, zoals bijvoorbeeld de dorpsbus.</p>	<p>We zijn betrokken partners in de regio, en lobbyen bij de provincie in het kader van de concessie voor de belangen van de gemeente Oegstgeest op het gebied van busvervoer. We informeren de raad tijdig.</p>
12.8	<p>Oegstgeest komt, zelf en in (boven)regionaal verband, ook de komende periode actief op voor de belangen van het dorp als het om vlieg hinder gaat; daarbij willen we Schiphol aan de gemaakte afspraken houden.</p>	<p>Oegstgeest is vertegenwoordigd in de Omgevingsraad Schiphol. In (boven)regionale verbanden zoeken we draagvlak voor onze belangen.</p>

Bouwen en wonen

Oegstgeest behoort al jaren tot de allerbeste woongemeenten van Nederland. Die positie behouden en versterken we. Dat doen we door de komende jaren Nieuw-Rhijngest en Poelgest af te bouwen. Daarnaast kunnen op verschillende plekken in het dorp kleinschaligere ontwikkelingen plaatsvinden. De gemeente streeft naar een divers, duurzaam woningaanbod en biedt (ook) ruimte aan een aantal specifieke doelgroepen. De te actualiseren Woonvisie gemeente

Oegstgeest 2025 'Samen investeren in karakter en kwaliteit' uit 2016 geeft richting aan actuele woonopgaven in Oegstgeest. Het is de basis voor prestatieafspraken met de corporaties en huurdersorganisaties en in nauwe samenspraak met inwoners en maatschappelijke partners opgesteld. Aan de hand van deze visie blijft Oegstgeest ook de komende jaren bijdragen aan het aanpakken van het woningtekort in de Leidse Regio.

	UITGANGSPUNTEN EN AFSPRAKEN	UITVOERING
13.1	In Overgest streeft de gemeente, in nauwe samenwerking met diverse partijen, naar het realiseren van woningen voor senioren, starters, middeninkomens, bijzondere doelgroepen en sociale huur, in lijn met de Woonvisie, passend in de omgeving, met oog voor de belangen van omwonenden.	We stellen een programma op voor bijzondere doelgroepen n.a.v. de woonvisie, die geactualiseerd wordt. Dit programma leggen we in 2020 voor aan ontwikkelaars/corporaties.
13.2	Het Hofbrouckerpark wordt gezien als een groene parel van het dorp. Mocht, volgend op eerdere plannen, daadwerkelijk tot herontwikkeling van de bebouwing worden overgegaan dan kijken wij kritisch naar bouwhoogte, -volume en -dichtheid. Bij eventuele ontwikkeling wordt ingezet op woningen met een zorgcomponent in de sociale en middeldure sector en het behouden van het park en zijn landschappelijke waarde.	We actualiseren in 2019 het resterende deel van bestemmingsplan Oud Poelgest.
13.3	Bij een positief oordeel van de Raad van State over het Wijzigingsplan Duivenvoorde, vinden wij het van belang dat de ontwikkeling aan de Duivenvoordestraat op basis van dit plan snel en zorgvuldig wordt uitgevoerd.	We geven zo snel mogelijk de omgevingsvergunning af, na uitspraak van de Raad van State. Het graven van de watergang en de aanleg van wegen maken hier onderdeel van uit.
13.4	De gemeente wil komen tot afspraken met woningcorporaties om nieuwbouw energieneutraal uit te voeren. Dit is ook de ambitie bij bouwplannen van particulieren en ontwikkelaars; waar dit redelijk en mogelijk is, wordt gasloos gebouwd.	We maken prestatieafspraken met corporaties, we stellen een folder op die we beschikbaar stellen aan particulieren en ontwikkelaars. We registreren de bouwplannen. Vanaf 1 juli 2018 bestaat de plicht om bij nieuwe aanvragen gasvrij te bouwen.

	UITGANGSPUNTEN EN AFSPRAKEN	UITVOERING
13.5	Kleine bedrijvigheid in of bij een woning moet niet belemmerd worden door regels van de gemeente als niet evident is dat andere belangen in het geding zijn. Dat geldt ook voor uitbouwen en verbouwingen aan woningen om het wonen met zorg aan huis mogelijk te maken.	Het uitoefenen van kleine bedrijvigheid in of bij een woning is in heel Oegstgeest mogelijk, mits hiervoor vergunning wordt aangevraagd. Dit vergunningstelsel is nodig om regulerend te kunnen optreden. Voor aan- en uitbouwen en mantelzorg is op basis van landelijke regels al veel vergunningsvrij mogelijk. De vergunningsvrije mogelijkheden voor deze activiteiten bieden over het algemeen meer ruimte aan bewoners dan de regels in het bestemmingplan.
13.6	De implementatie van de nieuwe Omgevingswet is door de minister uitgesteld. Desondanks gaan wij door met de voorbereidingen daarvan. Daarbij borduren wij voort op de inzet die de raad heeft geformuleerd: Voor 'beleid' te kiezen voor het scenario 'conserveren' en voor 'participatie' te kiezen voor het scenario 'anticiperen'.	Hier geven wij in het kader van het project Implementatie Omgevingswet uitvoering aan. De inwerkingtreding van de wet staat gepland in 2021.

Cultuur, erfgoed en monumenten

Geschiedenis, archeologie, monumenten en immaterieel erfgoed, zoals de schrijvers uit Oegstgeest, dragen bij aan de identiteit van ons dorp. Oegstgeest kent een levendig cultureel aanbod, dat belangrijk is voor de samenleving: inwoners kunnen zichzelf ontplooiën in relatie tot elkaar. Wij zien het als onze opgave om eraan bij te dragen dat erfgoed wordt gekoesterd, monumenten goed onderhouden worden en het culturele aanbod levendig kan blijven. Cultuur, erfgoed en monumenten zijn vooral een zaak van de samenleving zelf, maar de gemeente creëert randvoorwaarden en ondersteunt waar nodig.

In de afgelopen jaren is landelijk en lokaal bezuinigd op voorzieningen voor kunst en cultuur. Van culturele organisaties wordt een grotere (financiële) zelfstandigheid en meer innovatiekracht verwacht: verbinding tussen diverse disciplines (crossovers), projectmatig werken, maar ook het uitdragen van de meerwaarde voor het sociale domein (inclusie van kwetsbare groepen, meer vrijwillige inzet, brede ontwikkeling van kinderen). Vanuit het perspectief van 'grenzen aan de eigen kracht', dat wil zeggen dat inwoners en instellingen niet alles op eigen kracht kunnen organiseren, is het niet ondenkbaar dat culturele organisaties ook in de toekomst een beroep op de gemeente blijven doen.

	UITGANGSPUNTEN EN AFSPRAKEN	UITVOERING
14.1	De gemeente ondersteunt het idee dat de lokale bibliotheekfunctie wordt ontwikkeld tot een plek waar boeken worden uitgeleend, (digitale) laaggeletterdheid wordt aangepakt, integratie wordt bevorderd, lezen wordt gestimuleerd en activiteiten worden georganiseerd. Daartoe is het van belang dat wordt samengewerkt met andere culturele organisaties in het dorp en dat er sprake is van een eigentijdse financiering, waar particulier geld deel van is.	We stimuleren de transformatie via (regionaal) overleg en jaarlijkse subsidieafspraken. Wij zoeken samen met de bibliotheek naar mogelijkheden voor andere financieringsbronnen, zoals financiering uit participatiebudget en budget voor volwasseneducatie (laaggeletterdheid, NT2 en integratie).
14.2	Wij zijn bereid een passende bijdrage te leveren aan de komst van de 'Cultuurfabriek' mits er een robuust, toekomstbestendig plan komt dat uitgaat van intensieve samenwerking tussen verschillende cultuur-maatschappelijke partners.	We faciliteren de voorgenomen fusie Bibliotheek Bollenstreek en K&O Oegstgeest.
14.3	Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen en bij wijzigingen van bestemmingsplannen houdt de gemeente rekening met de ruimtelijke en historische waarde van een gebied.	Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen en bij wijzigingen van bestemmingsplannen wordt altijd gekeken naar de ruimtelijke en historische waarde van een gebied en hoe deze waarden het beste beschermd kunnen worden in de regels van het bestemmingsplan. Wij stellen hiervoor extra kennis en capaciteit beschikbaar.
14.4	Wij stimuleren en faciliteren basisscholen om lessen over het erfgoed van Oegstgeest op te nemen in het lespakket, bijvoorbeeld op basis van de Canon van Oegstgeest.	In 2019 en 2020 zal bij scholen geïnventariseerd worden of en hoe het Canon gebruikt wordt en of er behoefte is aan lessen erfgoed. Erfgoedlessen zullen in samenwerking met de basisscholen en VOO/Erfgoed Leiden ontwikkeld worden.

Veiligheid en privacy

Oegstgeest is een veilige gemeente. Dat kan echter niet als een vanzelfsprekendheid worden gezien. Veiligheidsbeleid behelst meer dan de inzet van de regionaal georganiseerde politie en brandweer alleen. Ook de uitvoering van diverse gemeentelijke taken raakt aan de veiligheid van ons dorp en de beleving daarvan door inwoners. Daarnaast is de samenleving

zelf aan zet als het om een veilige omgeving gaat. Voorbeelden daarvan zijn preventie en alertheid op straat. Buurtpreventie levert een bijdrage aan de veiligheid en sociale cohesie in de wijk. *Cyber crime* vormt een relatief nieuwe ontwikkeling die om aandacht vraagt. Ook de ontwikkelingen op het gebied van digitale informatieveiligheid vormen een speerpunt.

	UITGANGSPUNTEN EN AFSPRAKEN	UITVOERING
15.1	De gemeente informeert inwoners – en in het bijzonder specifieke groepen, zoals ouderen – actief over veiligheid.	We organiseren informatiebijeenkomsten, geven voorlichting en communiceren actief. Dit maakt onderdeel uit van ons integrale veiligheidsbeleid dat in 2018 wordt vastgesteld door de raad.
15.2	Wij blijven initiatieven op het gebied van buurtpreventie faciliteren en informeren inwoners over deze initiatieven. Bovendien beziet Oegstgeest de invoering van projecten als <i>Waaks!</i> , waarbij hondenbezitters zich inzetten voor het vergroten van de veiligheid op straat en in buurten.	Wij faciliteren initiatieven.
15.3	De openbare ruimte richten we veilig in. Zo zorgen we voor voldoende verlichting en begaanbare stoepen.	Bij herinrichtingsprojecten van de openbare ruimte hanteren we de Nederlandse Praktijkrichtlijn voor de kwaliteitscriteria openbare verlichting.
15.4	Aanhoudende overlast in wijken en verloedering van de leefomgeving, bijvoorbeeld door graffiti of leegstand, staan wij niet toe. De gemeente wijst inwoners op hun verantwoordelijkheid en handhaaft waar nodig.	Hier zetten wij op in via toezicht en handhaving. Dit maakt onderdeel uit van ons integrale veiligheidsbeleid.

	UITGANGSPUNTEN EN AFSPRAKEN	UITVOERING
15.5	De gemeente monitort haar eigen informatieveiligheid, draagt bij aan de bewustwording omtrent online gevaren, informeert inwoners over stappen tegen cyber crime, stimuleert aangiften tegen cyber crime en steunt inwoners die (mogelijk) slachtoffer zijn van identiteitsfraude.	We organiseren informatiebijeenkomsten, geven voorlichting en communiceren actief. Dit maakt onderdeel uit van ons integrale veiligheidsbeleid dat in 2018 wordt vastgesteld door de raad.
15.6	Digitalisering, automatisering en digitale veiligheid in de gemeente zijn van groot belang voor onze inwoners, organisaties en ondernemers. We willen dat alles wat we doen met informatie veilig gebeurt en voldoet aan de aangescherpte privacyregels. Ook versterken we hiermee de dienstverlening. We willen dat samen met de andere gemeenten in de Leidse regio en Servicepunt71 realiseren.	<p>Via de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA) cyclus monitort de gemeente haar eigen informatieveiligheid. Hiermee wordt verantwoording afgelegd, horizontaal aan de eigen raad en verticaal aan de rijksoverheid. Dit is een jaarlijkse cyclus.</p> <p>Begin 2019 vindt aanschaf en implementatie van een Information Security Management System (ISMS) plaats ter ondersteuning van de werkzaamheden van de Chief Information Security Officer (CISO) / coördinator informatiebeveiliging.</p> <p>We werken regionaal samen om informatiebeveiliging te versterken en te professionaliseren.</p> <p>We organiseren bewustwordingscampagnes en acties om de awareness te verhogen.</p> <p>We implementeren de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG) maatregelen.</p> <p>In 2019 werken we aan doorontwikkeling van de BIG naar de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO), een baseline voor de hele overheid.</p>

